

HECE TAŞLARI

aylık şiir dergisi

◆ Muhsin İlyas Subaşı ◆ Tacettin Şimşek ◆ Temür Melik Dedekurt ◆ Ekrem Kaftan
◆ Mustafa Sarı ◆ Yaqub K rими ◆ Habil Yaşar ◆ Sergül Vural ◆ Hüseyin K. Ece
◆ Abdullah Gülcemal ◆ Ali İhsan Kekeç ◆ Bircan Akyüz ◆ Durani Kocaga ◆ Ahmet Yıldırımtepe
◆ Erdal Noyan ◆ Emine Savaş ◆ Ali Kemal Mutlu ◆ Yaşar  zden ◆ Sebahattin Karadaş
◆ Dr. Turgut Günay ◆ Ömer Ekinci Micingirt ◆ Abidin Güneyli ◆ Tayyib Atmaca

Uçakla Biçtiler Gökekinleri

İnsan geç yetişen nesil ağacı, nasıl bakar isen öyle yetişir, vakti gelip sorumluluk alınca, çağ açıp kapatan bir fatih olur, dağlarda yürütür kadırgaları, barışta bir şefkat elçisi olur, nerede bir mazlum feryadı duysa, gözünü kırpmadan sefere çıkar, karşısına küffar ordusu çıksa, döne döne meydanlarda vuruşur, ya şehit ya gazi olmadan dönmez. bazen ulubatlı bir hasan olur, burçlarda bağırını sipergâh eder, düşürmez elinde şanlı sancağı.

İnsan azdığıında yoluna çıkan, bir serçeye bir şarjörü boşaltır, kibrinden gözünün önünü görmez, hak hukuk adalet güçte toplanır, gücün yoksa haksızlığa uğrarsın, arkanda bir dayın varsa korkmazsın, hangi yana vursan keser kılıcın, sözünün üstüne söz diyen olmaz, aldatmayı sever asla aldanmaz, konuşurken yüksek sesle konuşur, alçaklarla alçalarak yükselir, o konuşur herkes başını eğer, devamlı kendine yontar keseri, haşa yüksek dağlar onun eseri.

İnsan sabır tezgâhında yetişir, kazanırken alın terini döker, haramın semtinden transit geçer, verirken gözünü yumarak verir, alırken utanır titrer elleri, bir kuş görse selam verir gülümser, çocuk görse içi içine sığmaz, elinde avcunda ne varsa verir, gönül yapar gece gündüz durmadan, bir yetimi görse okşar başını, sözün doğrusunu taşır yanında, yunus gibi çiçeklerle konuşur, can deyince bin can çıkar ağzından, susunca içinden inci çıkarır.

İnsan yaşadığı çağa tanıktır, iki bin on altı on beş temmuzda, ay küstü yıldızlar görünmez oldu, masum insanların canevlerine, gökten ölüm yağdı yollar kapandı, bu vatanın toprağında yetişen, aklını düşmana ipotek eden, hasan sabbah mektebinde okumuş, kanında türklükten damla kalmamış, birbirinden tehlikeli mankurtlar, birden bire canavara dönüştü, leopar tanklarla köprüyü tuttu, insan harmanına ateş bırakıp, uçakla biçtiler gökekinleri.

Tayyib Atmaca

hece taşları aylık şiir dergisi ◆ **yayın yönetmeni tayyib atmaca**

son okuma metin özarslan ◆ **kapak fotoğrafı yasin mortaş**

yazışma haydar bey mh. 32077 sk. armada 2 d 6 onikişubat kahramanmaraş

0535 391 92 50 hecetaslaridergisi@gmail.com

53. sayı 15 Temmuz 2019 issn 2149-4509. (e-dergi)

Gece Türküsü

◆Muhsin İlyas Subaşı

Beni çağırma çöle, ben zaten oradayım,
Bilmem bu çöl nerededir, bilmem ben neredeyim?
Işık tut yollarıma Senden Sana gideyim.
Bir vuslat kapısı aç, ötesini nedeyim,
Beni bana bırakma dergâhına al beni,
Üzerime örtü yap o sıcacık gölgeni.

Bak, kuşların dilinde benim çığlıklarım var,
Ah, çöllere düşsem de üstüme gelir dağlar,
Dolunay geceleri hayallerime doğar.
Acımazsan halime, yüreğime dert yağar.
Her gece kaderini kendi eliyle dokur,
Saatlerin yönünü çevir bana doğru kur.

Sensiz rüyalarımı yıldızlarla bölüştüm,
Senin için bilmem ki hangi umuda düştüm?
Hasretin kelepçe mi, ateşlerinde piştim?
Kırdım prangaları yıllarca Sana koştum,
Beni yakma umudun alevden pençesinde,
Kanamasın gözlerim buluşma gecesinde.

Dervişin esasına asılmasın kaderim,
Ben de aşk dervişiyim, izlerinden giderim.
Yandıysam bu çöllerde kaderime gülerim
Sende buldum sonsuzu bunu bilesin derim,
Ufuklar umuduma her gün bir kapı açar,
Gönlümdeki kuşlarım gölgene doğru uçar.

Yönümü sormasınlar, kuşandım kâinatı,
Kaç çileyle boğuştum geçmek için sıratı,
İçimde şaha kalkmış, deli rüzgârın atı,
Kaybolsun ister miyim böyle bir saltanatı?
Gider sonsuza doğru, ruhumu kanatarak,
Derdim aşkla beslenir beni bu halde bırak!

Sanki bir vahşi kuşun peçesine tutsağım,
Direnmeyi kaybettim artık geçiyor çağım,
Tutmazsan ellerimi söner bir gün ocağım,
Sonsuzluğa yalnızca Sen'le ulaşacağım,
Beni bu halde koyma, gurbetine sar beni,
Bulutlar kundağımdır, inanmazsan sor beni.

Suların türküsüyle yıkanırım her gece,
Seninle buluşurken utanırım her gece,
Her gece içimdeki duygular bin bilmece,
Senden gelen mihnete katlanırım her gece
Bunca kahrın yükünü üzerimden al artık,
Benimle güne uyan, gel, benimle kal artık!

İki Tahmis

◆ Tacettin Şimşek

Yasin Mortaş'ın Şiirini Tahmis

dost dostun ağrısı / darasıydı

yazgı bilekte çelik ağ gibi
özlemek sonsuzluğa bağ gibi
zamane karanlık bir çağ gibi
çağ ki yüzükoyun bir dağ gibi
tatlı suyu deniz içiyor bak

kalp öyle yiğit ve bahadır ki
söz öyle demir öyle bakır ki
herkes herkesi öyle tanır ki
yeryüzü nasıl bir aynadır ki
cücelere dev baktırıyor bak

ufuklara yüz kara çalan var
korku büyüten kaygı alan var
kentin dudaklarında yalan var
metropol tartısında talan var
tartıldıkça gece taşıyor bak

bir perde açılmış kışlı yazlı
bir perde ki siyahlı beyazlı
gül açımı desen hayli nazlı
metal bakış sokağı çok tozlu
göze yalnızlıklar kaçıyor bak

aşk aydınlığın öz kardeşiydi
biraz da ışığın sesteşiydi
yürek yangını düş ateşiydi
dost dostun gölgesi-güneşiydi
ne güneş ne de gölge kaldı / kalk

Talat Ülker'in Şiirini Tahmis

Ne Bilsin

Saz ne bilsin bir kalbin içinde kaç tel vardır
Naz ne bilsin hicabın içinde kaç tül vardır
Poz ne bilsin bir hâlin içinde kaç hâl vardır
Güz ne bilsin baharın içinde kaç gül vardır
Buz ne bilsin damlanın içinde kaç sel vardır

Büyülü rüyalarda gezinir yitik Anka
Yolculuk kaderinse sığınmak gerek aşka
Yıldız tozu serpilir dağlara her dakika
Gece atlas bir kumaş gibi gerilir ufka
İz ne bilsin mecnunun içinde kaç çöl vardır

Bulutlar ırgalanır bir tamburun sesinde
İnsan kendini bulur bir sürgün ertesinde
Kaç hayat yorumlanır bir özlem bestesinde
Ten zamandan öteye geçer düş ülkesinde
Göz ne bilsin mekânın içinde kaç yol vardır

Sabah akşam durmadan gelip gider atlılar
Bilinmez ki atların terkisinde neler var
Göklerden üstümüze sanki kıvılcım yağar
Can evindeki yangın yakıt istemez ki yâr
Köz ne bilsin ateşin içinde kaç kül vardır

Bakışlar keskin bıçak perdenin ardı bahar
Tut ki beden şehrinde ruh kaledir can hisar
Bazen dil kanatlanır sözün avcunda uçar
Sohbet yâr üstünedir çıksın aradan ağyar
Söz ne bilsin sükûtun içinde kaç dil vardır

Uzak Dursun

◆ Temür Melik Dedekurt

Derdim yüklesem götürmez
Dağlar benden uzak dursun
Bir çirtim üzüm yetirmez
Bağlar benden uzak dursun

Gün oldu güreldim estim,
Gün oldu taş gibi sustum.
Çoktandır umudu kestim
Sağlar benden uzak dursun

Silahım kör, öldü atım
Aylar suskun, yıllar ketum
Duysun beni garip, yetim
Beyler benden uzak dursun

Aşk sineme bir ok vurdu,
Takvim şaştı, zaman durdu..
Gençlik yorum yorum yordu
Çağlar benden uzak dursun

Bilmez

◆ Ekrem Kaftan

Sevdiğim aşk ilmini elbette avâm bilmez
Âteşte ıstırâbda nihâî kıvâm bilmez

Seni sevdiğim için açıldı cümle ilim
Sevdâm öyle büyük ki eslâf-ı kirâm bilmez

Kalbimde büyür her dem hicrânın azâbıyla
Gizlenir her şiirde bir türlü hitâm bilmez

Yalnız sen hissedersin aşkımın şiddetini
Eyvâh ki yanan gönlün demeye kelâm bilmez

Gözlerinden akar hep aşkıma her cevâbın
Şükür ki âşık için bakarken ihrâm bilmez

Âh bu gönül aşk ile kaybetti varlığını
Yazarken ve söylerken sözünde nizâm bilmez

Kâfi'yi mazur görüp aşkını kuşan ey yâr
Âlemde senden başka var var mıdır tâm bilmez

Hicret

◆ Mustafa Sarı

Giden

Hedefe kitlenerek kurup gönül yayını,
Arkada bıraktılar, dertli hicran payını.

Bir veda beklemeden yola düşüp gittiler,
Sonsuzluğun peşinde gözü pek yığittiler.

Bir elde yokluk rızık, diğerinde hüznün var;
Her an duada gibi kıpır kıpır dudaklar:

Adını bir taşısam ta uzak diyarlara,
Bilmem karışır mıyım ben de bahtiyarlara.

Ne bir lahza dinlensem, ne rahat yüzü görsem;
Adını iplik iplik, çile tığıyla örsem.

Yorulma yok, dönme yok peşine düşüyorum,
Sağır ve kör gurbette her gece üşüyorum.

Bazen bir dağ köyünde karşıma çıkar adın,
Yoksa yanımda mısın? Umut ne kadar yakın!

Bazen de çöle düşer, sonsuza giden yollar;
Sanki kutup yıldızı uzaktan beni kollar.

Ne son duraklar biter, ne menzile varılır;
Muhabbetin hamuru gözyaşıyla karılır.

Kaybolsun mezar taşım, bulunmasın ne çıkar;
Gönül değmiş yüzüne, cemalinden kim bıkar!

Kalan

Gidemeyen geride kaldığından utanır,
Beklemek, ıstırabı belli eskiden tanır.

Gün haram gökyüzüne, sen gittiğinden beri
Gece ne zaman verir koynundaki seheri?

Vakitsiz bir sancıyla kapını yokluyorum,
Kaybetmek korkusuna ümidi yüklüyorum.

Sabrını ben Eyyüp'ün göğsümde taşıyorum,
Her an dönersin diye tetikte yaşıyorum.

Bir koku gelsin yeter, Yusuf'un gömleğinden;
Kardelenler gür biter, Yakup'un dileğinden.

Gönül gözü açılır, gün düşer kederine,
Belki adım yazılır iyiler defterine.

Ötelerin sesinden değil mi ki haber var,
Beklemek de kutsaldır belki aramak kadar.

Destanını kim yazar giden gönül erinin,
Yalnız ukbada mıdır ecri alın terinin?

Peygamberin sözünü tutarak gidenlerden
Bir tek dileğim olur, gece gündüz demeden:

Ayrılık acısıyla vuslatı uyutmayın;
Geride kalanları, duada unutmayın.

Evimiz Üçün

◆ Yaqub Kərimi

Çalışıb biraz pul yığmışam usta
Kömək et mənə də bir otaq tikək.
Bezdim yaşamaqdan kədərdə yasta
Gəl indi evimi ağapbaq tikək.

Pəncərə qoymağa ehtiyac yoxdu
Bizim evimizə gün düşən deyil.
Son vaxtlar inciyib küsənim çoxdu
Günəş də inciyib məndən elə bil.

Bəzəyək gərəkli rəsmlər ilə
Evimin içini boş görünməsin.
Əvvəl soba rəsmi çək bu mənzilə
Qoy bu il qorxulu qış görünməsin.

Başdaki divarda televizor çək
İçində Tom ilə Ceri də olsun.
Balam bunu görüb çox sevinəcək
Bu evdən qoy gülüş səsi ucalsın.

Üzbəüz divarda xarici divan
Yerə də bir xalça rəsmi döşə.
Bir də buzdolabı çək dolanacan
Bizdə də ən ləziz yeməklər bişə.

Bu evin damını tez örtək gərək
Yağış korlamasın evimin için.
Gedim uşaqlardan soruşum görək
Başqa nə lazımdır evimiz üçün?

Ürəksiz

◆ Habil Yaşar

Ürəksizə ürək vermə ay ürək,
Salamı da alar-verər ürəksiz.
Cani dildən mehribanlıq edərsən,
Sənin ilə deyər-gülər ürəksiz.

Dar günündə uzaq gəzər, sirlənər,
Şad günündə həsəd çəkər, qəmlənər,
Ürəyində nələr-nələr gizlənər,
Üzdə səni dostu bilər ürəksiz.

Sevinməyi, ağlamağı bilinməz,
Necə, nə cür yaşamağı bilinməz,
Mərd olmağı, olmamağı bilinməz,
Xain kimi səni istər ürəksiz.

Sənin qədər o, istəmər xətrini,
Ondan alar, bundan alar ətrini,
Əsla bilmər dəyərini-qədrini,
Sənə varar, sənə gələr ürəksiz.

Dost söyləmə bu dünyada hər kəsə,
İnanma gəl müxənnətə, nakəsə,
Habil Yaşar ürəyindən gəlməsə,
Çətin duyar, çətin sevər ürəksiz.

İştîyak

◆ Sergül Vural

Nicedir gözlerimde tütüyor özlemin yâr,
Bulduğun topraklar bana uzak bir diyar.

Göz kırıyor gökyüzü kanadım yok ki uçsam,
İhsan olsa da Hak'tan dönüşsüz sana kaçsam.

Yahut bir toz zerresi olsa bütün varlığım,
Rüzgâr alıp getirse yük olmaz ağırlığım.

Ne yapsam ne etsem de gücüm yetmez hasrete
Karışmak ağır gelir dışımdaki kesrete.

Ezel akdini bozmak yakışmaz gül kuluna
Hazine olur canım, kurban olsam yoluna

Niyaz makamında naz, yakışır her âşığa,
Maşuku nurdan olan, meyleder mi ışığa?

Sermest düşler içinde zaman nedir mekân ne?
Hasret vurdu nicedir ciğerime akan ne?..

Senden gitmedim asla yolların suçu hepsi,
Bir gün, içinde vuslat, sunulur altın tepsi.

Yaşarım bu umutla, bu umutla tazeyim,
Bilmem sabırsız mıyım, ondan mı âvâzeyim?

Bilmedim toprağının kadrini kıymetini,
Kendimi gül sanarak kopardım demetini.

Şimdi firak yükünden keder içer dert yerim,
Âşıkların içinde arasan yoktur yerim.

Ne sözler tesellidir ne şiir ne de ağıt,
Bıraksam küle döner önümde duran kâğıt.

Sanma bu bir şikâyet, hâli arzıdır sadece,
Karanlıktan sabaha erişti yine gece.

Gönlümün tek sahibi, sensiz sanma bendeni,
Son nefesi beklerken sürüklerim bedeni.

Fenâ uzattı sözü özündeki Ravza'ya,
Deryamız Bir'dir elbet, akarız Bir havzaya...

Öylesine Sitemkâr

◆ Hüseyin K. Ece

Seni düşündüm gülüm, gün akşama ulaştı
Göllere gölge düştü, kuş yuvasına döndü
Kapı son yolcusunu kucakladı sürurla
Uzak ufuklarda bak güneşin nuru söndü
Baba evinde şimdi, içindeki gururla
Benim içime senin olmayışın bulaştı

Seni düşündüm gülüm, âh nerede avdetin
Nerde eski günlerin bahar renkli lezzeti
Hangi dağın ardında, hangi gizli geçitte
Nerede kaldı diyor, o vefanın izzeti
Seni arayayım mı mahallede, mescitte
Vefasızlık değildir, biliyorum âdetin

Seni düşündüm gülüm, boğazımda hıçkırık
Gözlerim dolu dolu, öylesine sitemkâr
Neyleyim, ötelere dalar gider hislerim
Beklerim mevsimlerden bir gün, bir nevbahar
Korkum şu, bir gün bir bilinmeze giderim
Rengim soluk, dimağım yorgun, yüreğim kırık

Seni düşündüm gülüm, leylâyı hatırladım
Çöle düşen Mecnun'a gıpta ettim gerçekten
Hayran kaldım bir sevda uğruna Medine'ye
Hicret edenlere; can-u gönülden, yürekten
Sevda bu, sorulmaz ki, kime, ne için, neye
Vuslat ile firakın farkı; bir mil, bir adım...

Kula Sabır Şükür Düşer

◆ Abdullah Gülcemal

Sırrını söyleme yâd'a, fâş olur yad ele düşer.
Söylersen esir olursun; sana dert ve çile düşer

Düşmandan kötü çıkıyor, şimdi zamane dostları..
Seni dile düşürürken, kendisi de dile düşer..

Kardeş katili Kabiller, kılavuz tutsun kargadan
Mazlumiyet, mağduriyet, her dâim Hâbil'e düşer...

Yerle yeksan etmek için, Firavun'un sarayını,
Annesinin dûasıyla, Mûsa gider Nil'e düşer..

Kâbe'yi yıkmaya gelir, Ebrehe fil ordusuyla..
Söylemeye ar ederim, gayret Ebâbil'e düşer...

Bir sevdiği bekliyorsa karlı dağların ardında,
Bağrı yanık olan âşık, dar akşamda yola düşer.

Deldiği o dağdan büyük, yiğit Ferhat'ın yüreği,
Bir sevda ki; beste beste, türkü olur tele düşer..

Bir muhabbet faslı için, Kerem yanar Aslı için,
Mecnun "Leylâ, Leylâ" diye, bir mübârek çöle düşer.

Gülzârda âh u zâr eden, ah o garip bülbüllerin,
Seher vakti gözyaşları, şebnem olur güle düşer.

Rahman olan, Rahim olan Rabbim bunca nimet vermiş
Sabır ile sâlih amel, hamd ve şükür kula düşer.

Türkü Yazıları/Üç Kekliğin Türküsü

◆ Ali İhsan Kekeç

*Keklik dağlarda şağılar
Yavrum diye diye ağlar
Günden güne yansa dağlar
Görenlerin bağı yanar
Ağlarım ben kekliğime ley ley
Seherde öten bülbüle*

*Keklik bizden uzaklaştı
Yolumuz sarpa dolaştı
Hünkar kalasını aştı
Belki yavrusuna kavuştu
Ağlarım ben kekliğime ley ley
Seherde öten bülbüle*

*İpeklenmiş tüyelerine
Yanakdaki benlerine ley ley
Ağlarım ben kekliğime*

Malatyalı Fahri Kayahan'a ait olan bu hüseyini türküyü dinleyip de keklikle beraber dağlara doğru uzaklaşmayan kimse var mı bilmem. Hani türkü ve şarkılarımızı güzel yorumlayan sesleri unutamayız ya, sanki o eserler o icracıların adıyla anılır işte bundan ötürü Müzeyyen Senar'ın sesiyle ne kadar bütünleşmiş bir türkümüzdü bu. Kınalı kekliklerin sesi sadece dağları yakmaz bizim de yürüklerimizi yakar, yakar da öz be öz Anadolu coğrafyasının malı olan keklik sanki uzak memleketlerden gelmiş de tekrar yurtlarına dönmüş gibi ortalıktan kayboldular.

Keklikler insanların gazabından kurtulmak için dağların en yüksek yerlerine çekildiler. Yayla yamacında, taşında, koyağında şakılayan kınalı kekliklerin seslerini duymaz olduk. Çocukluğumuzda köy odalarında kışların uzun gecelerinde keklik muhabbeti yapan büyüklerin ağzına baktığımız günler geri gelmeyecek bilirim. Umulmadık yerlere evsin kurup nice kekliklerin canını yakan, kökünü kurutan eller büzüşür mü? Bilmem amma bugün o suçu işleyenlerin uykuları kaçıyor onu da bilirim. Kekliğin artık sadece türkülerimizde göreceğimizi (!) de bilirim. İşte bunun için türkülerimiz o güzelim kuşların hayalini ve kokusunu getiren yayla yeli gibi vurur yüzlerime.

*Kekliğin düz ovada avlayalım
Kanadını gül dalına bağlayalım*

Diye insanı fıkır fıkır oynatan bir Silifke türküsünü dinlerken içimden, “Bu avcılar kanadını bağlayacak gül dalı bulurlar ama artık avlayacak keklik bulurlar mı? Ya da keklikler insanlardan korkusundan düz ovaya inerler mi acaba” sorusunu sormadan edemiyorum.

Benim çocukluğumda anne babalar kız çocuklarını “Kekliğin” diye severlerdi. Acaba o günlerin güzelliği anlayışını keklik kelimesi mi karşılıyordu. Aşk ucuzlayıp ayağa düştü ya o yüce kavramı müsrif tacirler gibi kullanıyorlar birbirlerine “Aşkım aşkım” diye hitap edenler var ya eskilerin o doğal sevgi gösterisini asla anlayamayacaklardır...

Keklikle kayalar, yaylaların dik yamaçları dostturlar. Zavallı kekliğimiz anacak oralarda kurtulur insan elinden. Kurtlar kuşlar dağda avlanır gölde sulanır ya, kekliğimiz göllere inmez oldu korkusundan galklıklarda sulanır. Türkünün dili bu ya, kalkar “Keklik taşta ne gezer” diye başlar. Bilmez ki kekliğin rahat ettiği yer o taşların kayaların başlarıdır. Bilenler bilir keklikle taş birbirinden ayrı düşünülemez.

Yani keklik taş olmayan yerde yaşamaz. “Sabahın seherinde ötüyor kuşlar” türkümüzde geçen kuşlar hiç şüphesiz kekliktir. Sabahın ilk ışıkları dağların zirvelerine vurduğu zaman keklik de türküsüne başlar işte o zaman “Keklik dağlarda şakılar” türkümüz gerçek bir olayı anlatmış olur.

Çocukluğumda çadırımızın içinde sabahları yaylanın yükseklerinden gelen kayalara vurdukça yankılanan bir koroyu andıran sesleri ile uyandığımı, çocuk ruhuma bir ninni gibi dokunduğunu hiç unutmadım ben...

Bizim türkü dağarcığımızda en çok geçen kuş keklik ve turnadır. Turnalar göçmen kuşlardır gelir geçerler ya keklğimiz bizim coğrafyanın malıdır kışın da yazın da bizim dağlarda yaşar kınalı başları ve o güzel sesleri ile bizim yaylaları süsler

Keklik türküsü dağarcığımız dedim de aklıma geldi. Şu anda zihnimde bulunan keklik türkülerini unutmadan bir sayalım bakalım neler var;

*Kekliği vurdum taşa
Kekliği bıçakladım
Kekliği uçurdular
Kekliği vurdum uçtu
Kekligidim sekemedim
Kekliğidim vurdular
Kekliğim dağ içinde
Kekliğim keklğim kınalı keklğim
Kekliğimin ayakları mercan
Kekliğimin kafesi (Gubalak keklik)
Kekliğin kanadı sarı
Keklik taşda ne gezer
Keklik gibi kanadımı süzmedim
Keklik olsam çalı dibi deşerim
Keklik olsam yuva yapsam
İki keklik seke seke
İki keklik bir kayada ötüyor*

Görüyorsunuz işte; bu türkülerde en çok keklği vurmak kanadını kırmak gibi hep keklğe karşı şiddet içeren sözler geçer. Bu yüzden keklğe karşı bir koruma kültürü bir şefkat duygusu geliştirip bu nazlı yaratığın gelecek nesillere aktarılması hususunda üzerimize düşeni yapmıyoruz. Bu gün keklik gibi kanadımı süzmedim türküsündeki gibi kanadımızı süzemiyoruz ancak sadece keklğin türküleri ile duygulanıp gözlerimiz yaşarıyor.

*İki keklik bir derede su içer
Dertlide keklik dertsizlere dert açar
Buna da yanık sevda derler tez geçer
Yazması oyalı kundurası boyalı yar benim
Soğuk da geceler yar boynuma sar benim*

*İki de keklik bir kayada ötüyor
Ötme da keklik derdim bana yetiyor
Annesine kara da haber gidiyor
Yazması oyalı kundurası boyalı yar benim
Soğuk da geceler yar boynumu sar benim*

Türküsünü dinleyip kendimizden geçiyoruz. Onları sevdalarımıza ve dertlerimize ortak ediyoruz.

Daha ilkokula gitmiyorduk yayladaki çadırımızın hemen arkasındaki ormanlık alanda meşe ve tesbi çalılarının dibinde bulduğumuz keklik yuvasındaki yumurtaları toplayıp Anama getirdiğimizde onları tekrar yerine koydurmuş “Sakin ha bir daha oralara yaklaşmayın zavallı keklikler buralardan yozukmasın” diye bizi oralara gitmekten alıkoymuştu. Bu gün o günleri yâdederken kirpiklerimi ıslatan yaşlar bir keklik alacası olup gözlerimi yakıyor gibi...

Nisan

◆ Bircan Akyüz

Bağrına mevsimlerin düştü yağmur damlası
Simurg'un kanadından süzüldü nur atlası

Rahmet olup yağınca rıhtımları kıskandım
Merhamet ateşiyle sırlıklam ıslandım

Aşkınla incilendi, mavilendi deryalar
Ebedi bir uykudan uyandı kanaryalar

Susayan sinelere umut, heyecan doldu
Dirilmez dedikleri bedenlere can oldu

Bir kutlu pazartesi, kokunla hayat buldu
Yüz sürdü eşiğine canlar seyahat buldu

Düşünce çöllerime damlanı yudumladım
İçimdeki çiğdemini yolunu adımladım

Ne olur bir umut ver yürürüm izlerinde
Boğulmak çok isterim rahmet denizlerinde

Gözlerinden öğrendim ölürlen de gülmeyi
Sahrada yol alırken kumlara gömülmeyi

Akışınla sağıldı menzildeki bu zaman
Aşkınla dağılmıştı başlardaki bu duman

Suya hasret topraklar can evinden vuruldu
Kâinatın kalbine payitahtlar kuruldu

Süreyya gözlerinden içtim ezgilerini
Bulmuştum kaderimde ince çizgilerini

Ayların efendisi yeşertti umutları
Bir katreyle erimiş yıkılmıştı putları

Semadan üzerime döküldü bütün renkler
Renkleri kucakladı yerde bütün ahenkler

Saadet tezgâhında ince bir nakış ördüm
Süzülen her manada senden bir bakış gördüm

Özledim, gözlerimde zerrelere filizlendi
Özledim, sözlerimde ezberlerin gizlendi

Sen gelince içimde kandiller ateşlendi
Sen gelince taşlara nakışların işlendi

Sen gelince duruldu, rüzgârlar fırtınalar
Bir meltem olup aktı ellerdeki kınalar

Bir masala dönüşen efsaneydi akışın
Zulmeti nurla boğdu bir kerecik bakışın

Kızıl yıldız doğmuştu bu dünya semasında
Sütunlar yıkılmıştı Kısra'nın sefasında

Büyük Zerdüşt ateşi sönmüştü gelişinle
Parmagından su aktı bir kere gülüşünle

Güllerin kokusunu bağrına bastı Hira
Gözünden kanlı yaşlar akıtmıştı Bahira

Güvercin yuvasında zulmete ağ örmüştü
İnsanlık kâinatın sultanını görmüştü

Bir ebru deseniydin kelebek kanadında
Bir 'insan' mı gizliydi bu beş harflik adında

Adını kalpten silmem, düşürmem dilden Nisan
Sonunda anladım ki sensiz olamaz insan

Nasıl Severdin Nasıl

◆ Durani Kocaga

Salında gel salın yar gel işve nazlarınla
Unutursun güzelim belki gönül yıkmayı
Hatırlar mısın hani hüznü gözlerinle
Nasıl severdin nasıl ufka dalıp bakmayı

Lale sümbülü görme yerin yurdunu seçti
Kuş konmayan dallara envai güller açtı
Mevsimler mi değişen geçti o günler geçti
Yüreğinden ayırıp bölüşürdün lokmayı

Yollarına sarp dedin bulamadım şehrini
Sardın diye bağrıma taşıyorum kahrını
Madem zehrin var senin akıt durma zehrini
Nerelerde öğrendin yılan gibi sokmayı

Yürüdüğüm yolları yine gözlüyor musun
Öylece uzaklardan durup izliyor musun
Anlaşılmaz sevdiğim hala özlüyor musun
Yüreğimi kanatıp kırmızı gül takmayı

Zehir sunsan güzelim doldurduğun içirim
Cana tatlı diyorsan o candan da geçirim
Yar özlem var bağrımda volkan sanki içirim
Bırakırsın sanırdım sen sinemi yakmayı

Dost Durani olunca söz ile haddin aşmaz
Ne dilerse desinler asla özünden taşmaz
Bas şu lanet tetiğe bu kurşun hedef şaşmaz
Öğrendiğin bellidir yağlı kurşun sıkmayı

Düş Kırıkları

◆ Ahmet Yıldırımtepe

Böyle konuşmadık bu değil sözün
Maskeler kayboldu görüldü yüzün
Toprak değil meğer ateşmiş özün
Her gün biraz daha ağlattın beni
Sükut-u hayale uğrattın beni

Tek hayalim uyumaktı dizinde
Hiç olup gitmekti vuslat izinde
Gönül deryasında, aşk denizinde
Sudan zincirlerle bağlattın beni
Sükut-u hayale uğrattın beni

Eline taşlardan kına yakardım
Saçına papatya, nergis takardım
Dik yokuş demeden sana akardım
Dipsiz dehlizlerden çağlattın beni
Sükut-u hayale uğrattın beni

Şiirler yazmıştım oysa adına
Uğruna bakardım, ölüm tadına
O kara maskeli aşk celladına
Kızgın demirlerle dağlattın beni
Sükut-u hayale uğrattın beni

Yol Arkadaşımız Vardar

◆ Erdal Noyan

Yatağında güzel güzel akıyor.

Bazı üstünden geçiyoruz, bazen yanında gidiyoruz.

Vardar Irmağı'nın şenlendirdiği Vardar Ovası'ndayız.

Vardar'ın türküsü süzülüyor dudaklarımdan.

Türkü'nün bir türünde şu dizelerle övülür Irmak: "Vardar akar lüle lüle/ Sesi de benzer bülbüle".

İnsana seslenmeyen bir türkü yakılabılır mi? Yakılamaz! Her türkü insanı dillendirir.

İnsan, en bilinen söyleyişin nakaratına para gereksinimiyle giriyor: "Vardar Ovası, Vardar Ovası/ Kazanamadım sıla parası". Nakarata yeniden sıra geldiğinde ikinci dize "Kazanamadım başlık parası" olarak söylenir. Akşamcılarsa "Kazanamadım rakı parası" demeyi severler.

Görüyorsunuz değil mi? Bir dize kaç isteğe aracı kılınıyor.

Gurbetteki kişi memleket özlemini, seveda çeken kişi başlık parası sıkıntısını, kafasını dumanlamak isteyen kişi alkol gereksinimi dillendiriyor.

Ova'nın çevresinde yemyeşil Şar Dağları.

Makedonya ile Kosova arasında kalan dağ dizisi.

Şar Dağları'nın en doruk noktası Büyük Türk Tepesi'ymiş.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Kahramanmaraş İli'ne bağlı Elbistan İlçesi yakınında Şar Dağı adlı bir dağ bulunuyor. Şar sözcüğü kent anlamına da geldiğine göre bu aynılığı olağan sayıyorum.

Türkü'nün bir yerinde sevdiklerinden ayrı düşen kız yakını: "Şar Dağı'nın yıldızıyım/ Ben annemin bir kızımıyım/ Efendimin sağ gözüyüm/ Eğlenemem aldanamam/ Ben bu yerlerde duramam."

Türkünün bazı söyleyişlerinde Şar Dağı yerine Maya Dağı denilerek dizeler, "Mayadağ'dan kalkan kazlar" ve "Mayadağın yıldızıyım" şeklinde söylenebilmektedir ki orası da bilinen bir yerdir.

Maya Dağı, Şar Dağları'nın diğer adı mıdır, komşusu mudur, bir bölümü müdür sorularının yanıtlarını coğrafyacılar bırakalım. Onun da peşine düşersem işin tadı kaçacak.

Öte yandan, Mayadağ (Fanos) isimli bir köy varmış Yunanistan'da. 1923 yılında yapılan insan değişiminden önce Türklerin yaşadığı bir yermiş. Yunanlar Kalkış İli'ne bağlı bu köye Fanos diyorlarmış.

Balkan dağı Maya'nın, Amerika Kıtası'nın yok edilmiş uygarlığı Mayalarla ilgisinin bulunmadığını söylememe gerek yok biliyorum ancak söylemiş oldum. Kim bilir belki de adlar arasında bir bağlantı vardır! Olmayacak çok işlere tanıklık etmedi mi bu Evren!

Mayanın daha birçok çağrışımı varsa da silinmiş bir uygarlığı anmakla yetinerek sözcüğün yakasını bırakıyorum.

Türkü ve yol sürüyor.

Bizimle birlikte Vardar Irmağı da ulaşıyor Üsküp'e.

Türküde, "Vardar akar hızlı hızlı/ Kenarları karlı buzlu" deniyor ama Ağustos ayının son günlerindeyiz; kar, buz olmadığı gibi, suyun hızı da fazla değil.

O yüzdendir ki insanlar içine girerek balık tutabiliyorlar.

Olsun, türkü serinletti.

Bizim yol şimdilik bitti.

Vardar Irmağı'nın yolculuğu Ege Denizi'ne varana dek sürecek.

Vaveylâ

◆Emine Savaş

Neden susmuyor dilim, neyi anlatmak ister
Çaresizlik içinde, çareyle yanmak ister
İçip kandırmayan su, boğazımda kaç düğüm
Deryalara dalmadan, deryaya kanmak ister

Çıralar sıra sıra, yanıyor nâr içinde
Akıl seferde mahpus, kanıyor kâr içinde
Gitme gönül peşine, her muştı var diyenin
Kim olduğun unutma, sakın ağyar içinde

Kaleminden süzülen, damlalar yol arıyor
Hafi olan belâgat, diyecek dil arıyor
Gönül pınarlarından, taşar hazine-i kalp
Gerçeği resmedecek, güçlü bir kol arıyor

Neftî düştün yollara, selâm vermeden geçme
Her menzilde nefes al, suyu destursuz içme
Bir yüreğe bin dokun, feryadına sabreyle
Gönül hekimi isen, kucak aç insan seçme

İken Redifli Gazel

◆Ali Kemal Mutlu

Neden sevmek hazandır hep zamânımız bahâr iken
Neden böyle tutuşur can şu mevsim kış u kar iken

Nedâmet kalpte ney olmuş çalar hicrânım üstüne
Döner sevdam semâzen misali Mevlâ'ya nâr iken

Güyâdır hep revaçtaydım bu aşkın borsasında ey
Ne oldu da pula döndüm bin altına ayâr iken

Velâkin ben serâb oldum o yârin çöllerinde âh
Gehî Mecnun gehî Kerem gibi mümtâz-ı yâr iken

Ey ay sîmâ nur ararsın gözün yummuş fezâlardan
Ne var ki muma kanarsın yanında ben yanar iken

Diyormuşsun ki nerededir bana Leylâ diyen kalem
Şiir susmaz şair ölür bağ-ı aşkta hezâr iken

Behey gönlüm geçer dersin geçer feryat geçer figan
Sabahlardan medet umma gecelerin mezâr iken

Alim söyler seven yürek sakın sanma açar çiçek
Yeşildir her gönül ancak yakar aşk gülizâr iken

(mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün)

Ben Sevgiyim

◆ Yaşar Özden

Aşkın kokusunu koydum rengine
Güller de gülmeyi benden öğrendi
Ta Âdem'den getirdiğim sevgiyle
Kalpler de dolmayı benden öğrendi

“Gündüz hayâlinda gece düşünde
Sönmeyen bir ateş yaktım içinde
Ömrünü tüketen sevda peşinde
Âşıklar sevmeyi benden öğrendi”

Arzuları hakikate yürüttüm
Aşkın ateşinde nefsi erittim
Vicdanları sevgi ile büyüttüm
Kendini bilmeyi benden öğrendi

Sevgiyle dolaştım koca dünyayı
Anlattım herkese aşkı Leylâ'yı
Ferhat'ın kalbine koydum sevdayı
Dağları delmeyi benden öğrendi

Yaşar Özden kalbin sesini dinler
Kalbin her atışı yâr için inler
Sevgiliye sevda çeken gönüller
Ölmeden ölmeyi benden öğrendi.

Adaletin Çarkı

◆ Sebahattin Karadaş

Bir Ömer gelse de bir okul yapsa
Kanunu okutsa kanun yazana
Yerleştirse adaleti vicdana
Düzen verse bu bozulmuş düzene

Yeniden doğru bir mizan kurulsa
'Kaybolan Koyunun' hakkı sorulsa
Güçlü değil hak haklıya verilse
Rastlanmaz hiç hâkimlere kızana

Hukukçu; düzeltse bozulan çarkı
Seçenle, seçilen kalmaz ki farkı
Ey tabip çıbanı, şefkatle sar ki
Merhem olsun yaraları azana

Ağlıyorken yetim asla gülmeyen
Hayır, hasenattan geri kalmayan
Hasedi, nefreti gönle almayan
Bir sevgiyi yerleştirse izana

Hakkakul'um, adaletten ayrılısam
Güç görünce ikbal için eğrilsem
Nemelâzım gafletinden sıyrılısam
Sürsünler Kafdağı'na hem Fizan'a.

HALK MUSİKİSİ*

-Radyo Konferansı-

◆ Dr. Turgut Günay

Değerli gençler,

Konumuz *Halk Musikisidir*. Radyolarımızın en çok dinleme ve dinleyici sağladığı yayın Halk Musikisidir. Çünkü *Halk Musikisi*, halkın kendi kendine yarattığı musiki, büyük halk kitlelerinin, milyonların öz musikisidir. Radyolarımızın Halk Musikisi yayınları değişik çeşitleri içinde başlıca şunlardır: (Bağlamalar ve onlara çoğu zaman kaval, mey gibi nefesli, darbuka, tef, kaşık ve parmak zili gibi vurmalı aletlerin katıldığı saz toplulukları eşliğinde yalnız (kadın), yalnız (erkek) veya (kadın-erkek) karışık, karma koroların yaptıkları yayınlar, saz çalan erkek sanatçıların hem çalma hem söyleme suretiyle yaptıkları yayınlar, seans halinde solo Türküler, uzun havalar, koro yayını içinde Türküler ve uzun havalar, Karadeniz kemençesi, tulum zurna, davul zurna, mey, kabak, kemane, kemençe gibi aletlerin koro arasında veya yalnız başına yaptıkları solo yayınları, bölge sanatçısı adı verilen, yalnız kendi bölgelerinin musikilerini icra eden sanatçıların yaptıkları yayınlar. Âşık Veysel, Ali İzzet, Dursun Cevlânî, Daimî gibi âşıkların yayınları, solo bağlama veya bağlama ekipleri yayınları, örneğin (bağlama ekibinden oyun havaları veya zeybekler) gibi yayınlar Radyolarımızın belli başlı Halk Musikisi yayınlarını teşkil etmektedir.

Radyomuzda başlıca iki Halk Musikisi topluluğu, iki ayrı şefin yönetiminde faaliyette bulunmaktadır. Biri Neriman Altındağ Tüfekçi yönetimindeki (kadınlar korosu,) öbürü Ahmet Yamacı yönetimindeki (karma) korodur.

Halk Musikisi toplulukları ve sanatçıları her sabah muntazaman toplanıp çalışırlar, ders görürler, yeni parçalar seçerler veya eskileri tekrar ederler, o günün programını hazırlarlar. Dersler Neriman Tüfekçi ve Ahmet Yamacı tarafından idare edilir. Bant yayını veya canlı yayınlar için sanatkârlar çok önceden stüdyolara yerleşirler, repetisyon yapılır, her sanatkârın elinde, yuvarlak hesap bin kadar türküyü kapsayan kalın Türkü kitapları vardır. Bu parçaların çoğu Ankara Devlet Konservatuvarı folklor arşivinden bir kısmı da özel surette elde edilmiştir. Yayınlar ve programlar Radyo Türk Musikisi Yayınları Müdürlüğü'nün Halk Musikisi yayınları tedvire memur Müdür Yardımcısı Neriman Tüfekçi tarafından düzenlenir. Aynı büro, dışardan vaki müracaatları, reklâm bantlarındaki musikiyi kontrol eder, uygun görürse, bant, yayına konulur, görmezse geri çevrilir. Dıştan yapılan yeni müracaatlar önce banda alınır, bu bantları bir uzman heyeti dinler, uygun görürse bant yayına alınır, görmezse reddolunur. Heyet bantta kimlerin söylediğini veya çaldığını bilmeden oylarını kullanır.

İstanbul Radyosu'nun Halk Musikisi yayınlarında muayyen ve kesin bir repertuara büyük sadakat gösterilir, onun dışına çıkılmaz, bestelenmiş türkülerin yayınlanmasına mani olunur. Radyomuzda bu konuda en çok önem verilen nokta repertuar ve üsluptur. Ne idiği belli olmayan ezgilerini bozuk üslupta söylenmiş türkülerin yayınlanmasına katiyen müsaade edilmez, bu hususta çok haklı olarak büyük titizlik gösterilir.

Halkın sesi, halktan gördüğü rağbet ve ilgiye lâyık bir kalitede halka sunulmak zorundadır. Bu repertuara sadakat, üslûba sadakat ve icrada mükemmeliyete riayet etmek suretiyle yapılabilir. Çok iyi biliriz ki Halk Musikisi, halk eğitiminin en güçlü araç ve yardımcılarından biri ve belki de birincisidir. Bu, yayınların eğitsel, gerçek artistik, estetik bir özellik ve nitelik taşımaya, seslerin güzelliğine, topluluklarda mükemmel, ideal bir icra disiplini sağlanmasına bağlıdır.

Ezgilerin metinlerine, sözlerine dikkat etmek, ezgilerin saf ve temiz bir üslupla icrasını sağlamak vazifemizdir. (Halk, bu türkünün sözlerini böyle söylüyor) diye açık saçık bayağı sözleri, kıtaları halka, aynen, dinletemeyiz. (Bir Bursa 'Sekme'sindeki Al gel oğlan, oğlan da mor şişeyi, / Gaflet bastı a canım da yap döseği) gibi mısralar dünyanın hiç bir tarafında halka dinletilemez. Sarhoş ifadesine ve üslubuna da radyoda yer veremeyiz, öte taraftan radyo folklor arşivi ve folklor incelemeleri merkezi de değildir. Folklor derlemelerinde halkın her dediği aynen kaydedilir, fakat radyo amatörleri onları olduğu gibi yayınlamaz.

Halk ezgilerini eğitsel, estetik yönden kontrolden geçirmek mutlaka lâzımdır. Yaratacağı hava, ruhumuzda uyandıracığı etki, davet edeceği hayal ve hatıralar nezih, bedii olmak zorundadır. Radyolar diye, halk para veriyor diye, nezahet ve güzellikten ari örnekleri halka sunarak, halkın zevkini bozmaya, hırpalamaya, ona kötü zevkler aşlamaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Bilindiği gibi musiki, en kuvvetli, hatıra ve hayali çağırıcı bir güce sahiptir.

* Merhumun terekesinden çıkan bu konferans metni Prof. Dr. Metin Özarslan tarafından yayına hazırlanmıştır.

Halk ezgisinin etkisi psikolojik yönden olumlu, eğitsel, nezih olmak zorundadır. Eğer bu gün durum yeter derecede memnuniyeti mucip değilse yavaş yavaş daha iyiye, daha bedii olana doğru gitmek, halkın zevkini eğitmek, hiç olmazsa onu bozmamak durumundayız. Hele radyoyu piyasa ve içkili yerlerin pis havasından, üslûbundan masun tutmak hepimizin borcu olmak lâzımdır.

Bugün bütün dünya Halk Musikisine tasavvurlarımızın üstünde büyük önem vermekte, eğitim ondan büyük ölçüde faydalar sağlamaktadır. Beynelmilel eğitim konferanslarında folklor konuları mühim yer tutmaktadır. 1953'te Brüksel'de "Unesco" ile "Uluslararası Musiki Konseyi"nin sıkı işbirliği sonucunda düzenlenen "Gençlerin ve Yetişkinlerin Eğitiminde Musikinin Rolü ve Yeri" adını taşıyan beynelmilel konferansa 29 Unesco üyesi memleketten 84 resmî delege, ayrıca pedagog ve folklorcu olarak dünyanın her köşesinden 314 kişi katılmış, çeşitli konular arasında "Halk Musikisi" büyük yer almıştır. Uluslararası musiki konseyi başkanı Sir Stewart Wilson'un "Halk Musikisinin Eğitimdeki Rolü" konulu tebliği halk musikicilerinin göğsünü kabartacak, onları hayrete düşürecek ve sorumluluk duygusu ile onları çok düşündürecek bir nitelik taşımakta idi. Ben size Wilson'un ilgililerle yaptığı tavsiyelerden bazılarını nakledersen, Halk Musikisine ve onun psikolojik etkisine, eğitsel rolüne bütün dünyada nasıl büyüle bir önem verildiğini, fakat aynı zamanda, bahis konusu edilen Halk Musikisinin nasıl bir nitelik taşımak zorunda bulunduğunu hatırlatmış olacağım.

Aşağıdaki satırlar bu tebliğden seçilmiş kısımlardır:

"Halk Musikisi kültürü, gerek müzisyenlerin ve gerek müzisyen olmayan herkesin musiki eğitiminin, üzerine kurulması gereken bir temeldir. Bu yüzden geleneksel musikinin, eğitim ve öğretimin her derecesinde kullanılması teşvik edilmelidir. Öğretmenler kendi halk musikilerine ön plânda hâkim bir yer vermeleri şartı ile öğrencilerine çok çeşitli halk şarkıları öğretmeleri hususunda teşci olunmalıdırlar. Halk şarkıları çoğu zaman çocuklara bir musiki aleti eşliği elmadan söylenmelidir. Saz eşliği gerektiğine karar verildiği zaman işe melodik ve folklorik çalgılar kullanılmalıdır. Gerçekte çoğu zaman halk şarkıları, onların özel karakteri ile uyuşmayan piyano eşliği ile bozulmaktadır. Çocukların musiki kültürleri daima Halk Musikisine dayanmak zorundadır. Konferans, halle ezgilerinin musiki derslerinde sınıflarda deşifraj ve kulak eğitimi temrinleri olarak kullanılmasını hararetle tavsiye eder, bunun yapılacağını ve bu usulün yayılacağını da kuvvetle ümit eder. Yabancı dil ve sosyal etütler kurlarında, diğer memleketlerin halk şarkılarına da geniş ölçüde yer verilmelidir. Halk şarkılarının seçimi ve takdimi ait bulunduğu bölgenin geleneklerine uygun olmalıdır. Öğretmen okulları idarecileri özel halk musikisi kurları tertiplemeli, müstakbel hocaların kuvvetli bir halk musikisi kültürü almalarını ve onlardan faydalanmalarını sağlamalıdır. Folklorik oyunlara da daha büyük önem vermelerini istemek yerinde olur. Musiki okulları müdürleri müzisyenlerin formasyonunda Halk Musikisinin oynadığı rolü ihtimamla incelemeğe davet edilmelidirler. Konferans, radyo servislerinden Halk Musikisi yayınlarını okul musikisi yayınları arasına da almalarını, bu yolda programlarını mümkün olduğu kadar geliştirmelerini tavsiye eder".

Sir Wilson'dan seçtiğimiz satırlar burada bitiyor. Aynı konferansın A komisyonunda alınan kararlar ve tavsiyeler arasında bir tanesi çok enteresandır, bu karar şudur: "İlkokulda gerçek eğitsel değerde otantik musiki folkloruna yer verilmelidir".

Adı geçen konferansa katılan Yugoslav delegesi Miodrag Vasilyeviç'in "Köy Okullarında Musiki Öğretimi" başlıklı tebliğinde yaptığı beş tavsiyeden beş ve altıncısı şunlardır: "Okullarda solfej öğretimine, majör, armonik minör ve birçok ulusların musiki folklorunda bulunmayan melodik minör gibi gamlarla değil, karakteristik yerli halk gamlarıyla başlamalı, öğrencileri millî musiki folklorundan başlatarak yavaş yavaş Avrupa sistemine götürmeli, önce kendi memleketlerinin sanat musikisi bestecilerinin eserlerini, sonra da yabancı memleketlerin bestecilerinin eserlerini tanımalı, bu aynı zamanda bilinenden bilinmeyene -malûmdan meçhule- gitmekten ibaret didaktik prensiptir de".

Tanınmış Fransız bestecisi Roger Ducasse 1938 Prag uluslararası musiki eğitimi konferansında şunları söylemiştir: "Halk, musikisinden tedricen sanat musikisi denilen musikiye gideceğiz".

İspanyalı Enric Enaud de "Artistik zevkin eğitime gelince, yerli Halk Musikisinden hareket etmek lâzımdır. Çocuğu ancak bundan sonra bütün devirlerin büyük üstatlarının eserleriyle temasa getirmelidir" demiştir.

Nasıl ki botanik ve coğrafyada önce oturuşan memleketin: nebatları ve haritası inceleniyor sonra yabancı memleketlere geçiliyorsa müzikte de önce kendi memleketimizin havaları ile başlamalı sonra: yavaş yavaş komşu, memleketlerin müziği ile temasa geçilmeli. Bu yakından: uzağa gitmek, didaktik bir usuldür de.

Halk musikisinin Avrupa, Amerika, bütün eğitim dünyasında aldığı itibar ve değere ait saatlerce sözler söylenebilir. Bir bu tavsiyeleri düşünün yani büyük bir estetik ve millî, eğitime, temel olacak, bir Halk Musikisi tasavvur edin, sonra bir de piyasa ile içkili; yerlerin bozuk, pis ağızlarıyla okunan zavallı musikiyi düşünün, biz böyle bir musikiyi hiçbir zaman hiçbir eğitime araç, kılamayacağımız gibi onu yayınlamayız da. Öyle bir Halk Musikisi düzeni kurmak, öyle bir Halk Musikisi yayını yapmak zorundayız ki gerçekten böyle bir eğitime temel ve araç olabilsin, böyle gerçek ve değerli bir itibar kazanabilsin.

Halk Musikisi konusunda buraya kadar söylediğimiz şeylerle, bu musikinin eğitsel yönden nasıl bir nitelik taşıması gerektiğini anlatmaya çalıştık. Eğlence yayınlarını da gerekli kontrolden geçirmek, eğlencelerimizi de nazik yapmak durumundayız. Bir Bursa 'Sekmesi'nde geçen "Al gel oğlan oğlan da mor şişeyi / Gaflet bastı a canım da yap döşeği" sözleri, halk bunu böyle söylemiştir diye aynen halka veremeyiz, folklor etütlerinde onlar olduğu gibi kayda geçer, fakat mikrofonda yayınlanamaz. Tekrar edelim, radyo folklor etüt merkezi değildir. Saintyives'in "Folklorun mahrem odası" adını verdiği bu kabil sözler ancak folklorik inceleme notları arasında yer alır. Zinhar yayınlanmaz. Efelik taslar gibi sarhoş ağız ve üslubu ile ancak sarhoşları ve aşağı zevkleri tatmin eden şeyler de yayınlanamaz.

Konuşmamın başından beri belirtmek istediğim şey, Halk Musikisinin mümkün olduğu kadar otantik olarak icrası gerektiğini hatırlatmaktır. "Yurttan Sesler" veya "Yurdun Sesi" adını taşıyan yayınlar gerçekten, sazı ve sözünüle yurdun temiz sesi olmak zorundadır. Benim veya sizin bestelediğimiz türkü, benim veya sizin türkümüz olur fakat yurdun türküsü ve sesi olamaz, çünkü yurdun, halkın sazı değildir. Biz Türk halkının Türk halk dehâsının yarattığı kutsal ve geleneksel mahsulleri yayınlamak durumundayız. Bu yayın bunun için kurulmuştur. Yani radyolarımız "Yurdun Sesi" veya "Yurttan Sesler" başlığı altında ancak folklorik değer ve nitelikte ezgileri, saf sözleri ve asıl üslubu ile yayınlamak mecburiyetindedir.

Halk musikisinden faydalanarak onun ezgilerini malzeme ve tem olarak kullanmak suretiyle çalışmalar yapmak, eserler meydana getirmek konusu ayrı, yeni, başka bir konudur. Halk ezgilerinden korolar, piyano veya başka saz eserleri tertipleme, çoksesli halk musikisi eserleri meydana getirmek veya Halk Musikisinden mülhem eserler yaratmak başka bir konudur ki yukarıda adı geçen konferansın bu konuda da birçok temenni ve tavsiyeleri olmuştur.

Konferans bu konuda: "Plâk âmillerinden ısrarla temenni ederiz ki onlar daha büyük ölçüde otantik plâklar imal etsinler" dedikten sonra, "Bestecilerden de öğrenciler ve yetişenler için Halk Musikisinden mülhem eserler, korolar, folklorik operalar, enstrümantal topluluklar için folklorik eserler bestelemelerini istemek uygun olur..." görüşü ileri sürülmüştür.

Görülüyor ki "Otantik Halk Musikisi" konusundan ayrı olan ve "Sanat Musikisi" adını verdiğimiz kadroya giren konularda da Halk Musikisinden faydalanmak, ondan mülhem olarak eserler yaratmak eğitim yönünden doğru ve faydalı görülmektedir. Uzun söze ne hacet... 19. yüzyılda doğmuş bütün millî beste okulları hep Halk Musikisine dayanarak doğmamışlar mı? Rusya'da Glinka, Polonya'da Monyuşko, Bohemya'da Smetana, Macaristan'da Erkel Ferenc hep Halk Musikisine dayanarak Halk Musikisinden mülhem olarak besteledikleri operalarla memleketlerinde millî beste okullarını açmışlardır. Glinka'nın "Çar için Hayat", Monyuşko'nun "Halka", Smetana'nın "Satılmış Nişanlı", Erkel Ferenc'in "Hunyadi Laszlo" adlı operaları bu memleketlerde Halk Musikisi sayesinde millî okulların kurulmasını sağlamıştır. Dünyanın her tarafında Halk Musikisi ezgileri armonilenmekte, ondan koro eserleri, opera, senfonik şiir, süit, hatta senfoniler yazılmaktadır. Bu, Halk Musikisinin millî beste okulları yaratmada oynadığı büyük rolü göstermektedir. (Türkiye'de de durum böyle olmuş ve olmaktadır. Cemal Reşid Rey, Ferit Alnar, Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kâzım Akses, Bülent Tarcan ve diğerleri Türk Halk Musikisine dayanarak, ondan mülhem olarak birçok eserler yaratmışlar, korolar için birçok armonizasyonlar yapmışlardır).

Halk Musikisinin bir başka rolü de birçok memleketlerde okul kulak eğitimi metotlarının yaratılmasında etki yapmış, yardımcı olmuş olmasıdır. Birçok memleketlerde, özellikle Çekoslovakya, Romanya, Macaristan gibi memleketlerde okul müzik metotları Halk Musikisine dayanarak, ondan malzeme olarak yaratılmış bulunmaktadır. Bizde de son yıllarda bu hareket baş göstermiş, hatta ilkokullarda müzik müfredat programları ona göre düzenlenmiş, kılavuz kitapları yazdırılmıştır. Bunda çocuk folklorundan da çok faydalanılmıştır. Bu yolda ilkönce rahmetli Muzaffer Sarısözen bir deneme yapmış, sonra Ziya Aydıntan, Saip Egüz ve Veysel Arseven gibi öğretmenler bu yolda kitaplar yazmışlardır. Bu, Halk Musikisinin ve çocuk musiki folklorunun öğretim ve eğitime sağladığı faydalardır.

Halk Musikisine ait derlemeler Halk Musikisinin ilmini tedvine yarayan malzemeyi de sağlar. Bu sayede o memleketin Halk Musikisini bütün dünya tanımış olur. .

Türk Halk Musikisinin her yönden niteliğini gösteren yayınları bütün dünya beklemekte, mukayese metotlarıyla yapılacak çalışmaları, alınacak sonuçları gözlemektedir. Dünyanın en büyük folklorcusu, sayılı büyük bestecilerden biri olan Bela Bartok 1936'da Güney Anadolu'da yaptığı derleme ve inceleme sonunda bulduğu bazı ezgi tiplerinin Macar ezgileriyle olan yakınlığını ve benzerliğini ortaya koymuş, Güney Türkmenlerinin kullandıkları "Eğit" adlı arşeli âletin Macar "Hegedü"sü ile olan benzerliğini yakınlığını belirtmiş, sonuç olarak Türklerle Macarların aynı orta Asya menşinden geldiklerini hatırlatmıştır. Hatay ili merkezi Antakya'nın folklor yönünden bir orta Anadolu şehri ve örneğin bir Çankırı ile farkı olmadığı görülmüştür. Folklor, arkeoloji ile de yakından münasebetlidir. Kargamış dolaylarında yapılan kazılarda çıkan kabartmalar üzerinde çifte püskülleri sarkan Eti bağlamalarını görüyoruz.

Bunlar bugünkü Anadolu Türk bağlamalarının aynıdır. Avar mezarlarından çıkan kemik çifteler, Anadolu çiftelerinin aynıdır. Alacahöyük kazılarında çıkan eski bronz çağı güneş kursu ve üzerindeki gamalı haç, bir İzmir mezarlığında bulunan Osmanlı devri mezar taşı üzerindeki şemse ile ortasındaki çengelli haça ne kadar benzer. Çifte başlı Eti kartalı arması, Konya'da iç kaledeki çifte başlı eski Selçuk kartalının aynıdır. Bunlar eski medeniyetlerin bugünkü maddî kültürde devamını gösteren belgelerdir. Folklor ve Etnografya konuları birçok gerçeklerin aydınlanmasına yararmaktadır.

Çalışmalar arasında çocuk folkloruna da önem vermek, çocuk ezgilerini de derlemek lâzımdır. Saf-ranbolu dolaylarının "Gode gode" sözleriyle başlayan yağmur duası ile Azerbaycan çocuklarının "Kodu kodu" sözleriyle başlayan güneş duası ezgileri Sayın Caferoğlu'nun Türklük dergisinde verdiği bilgiye göre: "Anadolu ve Azerbaycan Çocuk Folklorunda Şamanizm Bakiyesi"ni gösteren belgelerdir. Bunlar folklor incelemelerinin bilim dünyasına kazandırdığı ufuk açan çok değerli bilgilerdir.

Halk Musikisi konusunda sizlere daha ne söyleyeyim? Halk Türküsü söylemenin, Halk oyunu oynamanın millî eğitim üzerindeki etkisi hepimizce malûmdur. Onun üzerinde durmayacağım. Seçme Halk Türküleri ve oyun musikilerinin kitaplar halinde basılıp yayınlanmasını, otantik olarak plâklara alınmasını bir daha dilerim.

Türk Halk Musikisi çok orijinal ve çok zengin bir musikidir. Modal-metrik yönden olduğu kadar, yapı ve form bakımından da büyük özellik ve güzellik taşımaktadır. Zengin ve çeşitli aletlere maliktir. Diğer taraftan, vokal halk musikisinin terennüm etmediği konu yok gibidir. En basit konu ve olaylardan en büyük, en yükseklerine kadar her şey Türk Halk Musikisinin terennüm alanına girmiş bulunmaktadır.

Halkımız, bıraktığımız ülkeler arkasından samimi olarak acınmış, ağlamış büyük kahramanları, tabiat güzelliğini terennüm etmiştir. Estergon, Budin, Belgrad, Selanik, Cezayir gibi memleketler, Köroğlu, Genç Osman, Murad Reis, Gazi Osman Paşa, Kozanoğlu, Yürük Ali Efe gibi kahramanlar, bütün büyük dağlar, Maçın Dağı, Yıldız Dağı, Binbuğalar, Erciyesler, Bulgar Dağları, Çiçekler, Kırat, Bozkurt, Durnalar... Aşiret kavgaları, iskân olayları, her şey her şey Türk Halk Musikisinin çeşitli kırık ve uzun havaları için terennüm konusu olmuştur. Bunlar arasında ahlâk ve insanlık dersi veren, felsefe, hikmet, terennüm edenler de mevcuttur. Şimdi size önce Pir Sultan'a izafe edilen "Nasihât" adlı bir deme okuyacağım:

*Dinle sana bir nasihat edeyim
Hatırdan gönülden geçici olma
Yiğidin başına bir hal gelirse
Onu yâd ellere açıcı olma... ilh.*

Şimdi de merhum Sarısözen'le beraber Binboğalarda Yolak köyü Afşarlarından aldığımız "Huma Kuşu" adlı ezginin sözlerini sunuyorum:

*Gökte uçan Huma kuşu
Ne bilir dalın kıymatın
Kargayı kondurman dala
Ne bilir gülün kıymatın... ilh.*

Görülüyor ki, Türk halkı muazzam bir sosyal fonksiyona sahip halk ruhunun ses hâlinde aynası ve ifadesi olan büyük bir sanat yaratmıştır. Gerçekten millî dehâ, Ziya Gökalp'in de dediği gibi halktadır.

Türk Halk Musikisi dehâsının muazzam eseridir. Onun önünde ne kadar saygı ile eğilsek ve onunla ne kadar övünsek yeridir. Bütün bunlar, bizleri radyolarımızda Türk Halk Musikisine ciddî bir önem vermemizi icap ettirmektedir. Adsız kahramanların yarattıkları bu halka ait yayınları ve işleri kutsal bir görev saymak doğru olur kanısındayız.

İstanbul

◆ Ömer Ekinci Micingirt

Huzuru aşk yelesi sende buldum teselli
Tefekkür bercestesi siluetin ne güzel
Gül yüzlümün muştusu iltifatı tecelli
Kudsiyet harmanları Eyüp Sultan ne güzel

Sana vurgun şairler mesrur olur hayranı
Topkapı'dan başlanır mehteranın bayramı
Sahabeler harmanı evliyalar sultanı
Hakikatin sancağı kutlu mekân ne güzel

Her sokak irfan yolu aşka sevkîyat başlar
Nağme-i efkâr ile hu hu ötüşür kuşlar
Yakarışlar kuşatır nura gark olur yaşlar
Lisanımda İstanbul kalpte iman ne güzel

Ayasofya hep hüzün ses veriyor her yerden
Seyreyler minareler uzak kaldı tekbirden
O eşsiz vasiyeti hatırlıyorum birden
Secdeleri kanatan kutlu divan ne güzel

Beyoğlu'nu düşündüm sessiz sessiz derinden
İzahsız mertebeler ses gelir içlerinden
Kahkahalar boğuşur gecenin toy yerinden
Kurtuluşa çağırın sırlı beyan ne güzel

Benzersizsin İstanbul esmasın baştanbaşa
Tevhidin mikyasıyla mihenk bulur temaşa
Her sokakta bir şehit abdestsiz gezmem hâşâ
Nurani makberleri suskun civan ne güzel

Aşk kuşanmış İstanbul aşkın istikbali hem
Marifet yolculuğu her taşı ahali hem
Fetihlerin iklimi sonsuzluğun eli hem
İsmine sevdalanan gönül koyan ne güzel

Boğaziçi hikmetli şüunatı şahâne
Çağ kapadı çağ açtı ihtişam kim vaha ne
Medeniyet resmetti ar bilmeyen cihana
Ulubatlı yiğidin şehit Hasan ne güzel

İstanbul'la dertleşip İstanbul'la çağladım
Fatih'te büyülendim Beyazıt'ta ağladım
Bu sevgiyi bu hüznü imanıma bağladım
Ne muhteşem bir şehir şu İstanbul ne güzel

Üşüyorum

◆ Abidin Güneylî

Yüreğim paramparça, böyle bakmak olur mu?
Avcı kurşunu ile sevdalar vurulur mu?
Sevmekten kim usanır, âşıklar yorulur mu?
Kar yağıyor dağlara donuyor, üşüyorum
Yanmaktan kim usanır, piştikçe pişiyorum

Yolunda ölmek değil, senin ile savaşım
Sevmekten kim utanır eğilmez benim başım
Yollarında koşmaktan, usanmaz bir aşığım
Kar yağıyor dağlara donuyor, üşüyorum
Yanmaktan kim usanır, piştikçe pişiyorum

Gittiğin gün başıma, yağan yağmurdu kardı
Sığmadık bu dünyaya, ikimize çok dardı
Sevmek için gücümüz, kuvvetimiz de vardı
Nasıl ayrıldık bilmem, aklıma şaşıyorum
Yanmaktan kim usanır, piştikçe pişiyorum

Edebiyat dergileri geldiğinde önce bu sayıda kimler yazmış diye baktıktan sonra içindeki şiirleri okumaya başladım. Gayri ihtiyari önce tanıdık isimlerin şiirlerini okurum. Özellikle şiirini değerli bulduğum şairleri biraz daha dikkatli okurum. Bir şiiri okurken önce toparlanır dinleyici karşısında kendi şiirimi okuyacakmışım gibi hazırlanır şiiri öyle okurum.

Okuduğunuz herhangi bir şiir bir kaç kelime ya da bir dize ile de olsa sizi şiirin tamamını okumanız için bir kıvılcım olur. Bu kıvılcımı göremezseniz mecbur kalmadıkça bu zifiri karanlıkta yürümezsiniz.

Dergilerde adını daha önce duymadığınız bir şairle karşılaştığınızda biraz da bu şairi keşfetmek için şiirini biraz daha dikkatli okumak istersiniz. Bu şair bir kaç kelime ya da bir dize ile sizi şiirine buyur etmiyorsa şiirin tamamını okumaya zaman ayırmayıp başka şiirlere geçersiniz.

Adını ilk kez duyduğum daha sonra da başka nerelerde yazıyor diye araştırma yaptığım, yayınlanan şiirlerinin de belli bir seviye üstünde olduğunu okuduğum bir şairenin bize dokunan şiiri:

*sesini silerken
kulaklarımdan
eskimiş bir şiir okudum
yanmış bir mektup
gülümsedim¹*

Gökhan Akççek, çocuk edebiyatında kendi üslubunu oluşturmuş, çocuk duyarlılığını yakalayan, şiirlerinde bir öğretmen edasıyla söyleyeceklerini öğrencilere dikta etmeden, onlarla arkadaş arkadaş olup onların anlayacağı dilden şiirler yazar. Akççek'in bu şiirlerinden ileri yaşlarda olup çocuk yanlarını da yanlarında taşıyanlar da nasibini alır. Gökhan, ara sıra çocukların dünyasından çıkıp büyüklere de şiirler yazıyor.

*İstanbul bütün sözcükleri emziren anne
Diz boyu overlokçu Laleli, Emirgan suspus
Tramvayda koptu bluzundan sarı bir düğme
Sesime alışan o rüzgârı sen büyüüt hiç değilse.²*

Bayan şairler genellikle gençlik dönemlerinde şiirler içli dışlı olurlar, evlenip çoçocuğa karışınca da çok zaman şiire dönüp bakmazlar. Her ne kadar da şiir erkek işe desek de şiirin peşini bırakmayan şaireler de var. İşte Hümeysra Yargıcı o şairelerden birisi.

Güneysu dergisinin yayın yönetmenliğini yaptığım zamanlarda lise son sınıf öğrencisiydi. Hece şiirleri yazıyordu. Edebiyat öğretmenliğine başladıktan sonra şiiri bıraktığını zannediyordum. Yaklaşık yirmi beş yıl sonra adına serbest hece dediğim bir şiirle çıkageldi. Bu şiirinin bir işaret fişegi olmasını diliyorum.

*Uzun bir öyküye tahammülüm yok
Kalplerin çığlığı şiirde kanar
Demlenmiş akşamı getir yanıma
Her yana dağılmış bakışlarımı
Topla da git artık ufuklarımdan
Geceye yürüyor serçe kuşlarım³*

Yıllar önce Murat Kapkınır bir şiirinde “Afrika’da öldürülse bir yerli/ Canı bende çıkar/Seni bildim bileli” diye müslüman duyarlılığına örnek olacak şiirler yazıyordu. Şairler, dünyanın neresinde bir zulüm varsa zulme uğrayanların sesi olur. Bu zaman dilimini şiiriyle gelecek nesillere aktarır. İşte o şairlerden

1 Nurşen Kaygısız, “Ellerimi Silerken Ellerinden”, *Mevsimler*, S. 19, 2019, s. 2.

2 Gökhan Akççek, “Gitmek Akşamı”, *Yolcu*, S. 94, 2019, s. 7.

3 Hümeysra Yargıcı, “Kısaca” *Şiar*, S. 22, 2019, s. 25.

daha önce şiirlerini bir başka deride okuduğumu hatırlamadığım bir şair Ömer Vural. Yeni Zelanda'da bir cuma günü yüreğimize düşen ateşin acısını anlatıyor.

*Yeni Zelanda'da bir bayram günü
Tanrım şükürler olsun
Kuşlar dalımda
Güneş her zamanki yerinde
Can katıyor tebessümüyle
Ayırt etmeksizin her zerreye
Savuralım ruhumuzu günden öteye
Gerinip şöyle güzelce.⁴*

Bazen bir şiirden bir kelime ya uzun bir hikaye ya da bir roman olur. Bu kelime sizi alır götürür gitmek istediğiniz yere. Üstelik gitmek istediğiniz yere vardığınızda da bu kelime sizi bırakmaz, yanına başka kelimeler de katarak gönül dünyanızı mamur eder. Nerede doğarsanız doğun, nerede yaşarsanız yaşayın, ilk gençlik ve çocukluğunuzu yaşadığınız yer asıl yurdunuzdur. Hele bir de kendi ülkesinden uzaktaysanız özleminiz kaçta katlanır bilmiyorum. Aklıma birden bire Nazım Hikmet'in "Bir vapur geçer Varna önünden/uy Karadeniz'in gümüş telleri/bir vapur geçer Boğaz'a doğru/Nazım usulcacık okşar vapuru/yanar elleri." şiiri geldi. Muhtemelen Hidayet Oruçoğlu da Azerbaycan topraklarından uzakta bir yerde yaşıyor ve ölmek için de olsa ülkesine dönememe hasretiyle tutuşan bir şair olsa gerek.

*Rüzgârlı çöllerde, karlı havada
Kese patikadan gezen kalmadı!
Göz yaşları kalan sıcak yuvada
Tandırılar üşüdü, ekmek olmadı.*

.....
*Bu da bomboz sabah, sarımsı gündür
Özleyip durursun kendi ülkeni
Vatan en sonunda ölmek içindir
Şimdi ölmeye de koymazlar seni!*

.....
*Düşmanım gizlenir düşman varıyla
Bu taş hangi dağdan kopup geliyor?
İşte senlik, benlik kavgalarıyla
Bugün hak, adalet göçmen oluyor!⁵*

Uzun şiir yazmak tabiri caizse döşleri dolu bir annenin uykusu gelene kadar çocuğunu emzirecek kadar sütünün bereketli olması gibidir. İşte uzun şiirin içinin doluluk olanı da okudukça sizi yormayan ya kelimeler bir yumak gibi sar sar bitmeyen ya da bir kilimin desenleri gibi birbirine uyumlu renklerin şöleninden meydana gelen el emeği göz nuru bir emek gibi sizi kendisine bağlar. Aşağıda alıntıladığım Mehmet Tepe'nin şiiri de böyle bir şiir. Şiirin tamamı bana dokundu. İşte dokunan şiirden en fazla dokunan tam da burası.

*Soğuktan dönüp dönüp baktığım yün yorganlar
Zeytin toplayan köylüler, aceleyle vurduğum kapı
Soğuktan seni ayakta beklediğim belediye parkı
Yürüdüün ıslar tedirgin iç bayıltıcı nasıl da sebepsiz
Soğudu her şey her şey soğudu bu güneşin altında
Ağda balık boğazda manzara doğuda bir duldalık⁶*

4 Ömer Vural, "Merhaba Kardeşim", *Yolcu*, S. 94, 2019, s. 15.

5 Hidayet Oruçoğlu, "Göçmenler", *Kardeş Kalemler*, S. 147, 2019, s. 8,9.

6 Mehmet Tepe, "Tek Başına Bir Ağaç", *Şiar*, S. 22, 2019, s. 23.

Günlerin en uzununu hastanede geçen günlerdir. İster ameliyatta olsun, ister yoğun bakımda gerek hasta için gerekse onu bekleyenler için dakikaların gün kadar uzadığına bir şekilde şahit olmuşuzdur. Hele bir de hastaysanız doktorunuzun ağzından çıkacak her kelime duymak ya da duymamak istediğiniz kelimelerden oluşuyorsa işleyen ancak zamanın saatidir ve bu saat sizin saatinize hiç bir zaman uymaz. Hüseyin Bektaş bize işte o hastane güncesini anlatıyor ve bize yaşadığımız ya da bir şekilde yayayacağımız o zamanın filmini oynatıyor düşüncelerimizin beyaz perdesinde.

*Hastanenin perdelerinden sararmış kederler akıyor
Kuş renginde sesler duyuyorum içimde
İncir yapraklarından örümlü perdelerde bütün ışık
Bahçedeki yaşlı ihlamur ağacından kalkan kuşlar bile
Sarmal olmuş bir hayat çiziyorlar gökyüzünde
Ve önümde gölgeden hayatlar hastanenin
Arkasındaysa inkisarımı yüzünde taşıyan insanlar⁷*

Her çocuk bir neslin gelecekte tıpkı bir ipek böceği ya da inci kefali gibi geleceğe nesiller bırakacak adaylar arasındadır. Anne ve baba çocuklarının bakımı, yetiştirilmesi haricinde bir şemsiye gibi yazın sıcakta kışın yağmurda onları koruyan güvenli bir korunaktır. Metin Kaplan'dan alıntıladığım bu şiir aynı zamanda Sezai Karakoç'un "Kaçar herkesten/Durmaz bir yerde/Anne ölünce çocuk/Çocuk ölünce anne" şiirine bir gönderme gibi algılansa da merhametini asıl içinde gizleyen fazla belli etmeyen babalar için için çocukların ölümü annelerin üzüntüsünden bir kat daha fazladır. Çünkü her çocuk bir babanın nesli sürdürecektir sürgünlerinden birisidir.

*Önce kuşlar ölür
göğe asılı kuşlar
sonra çocuklar...*

*çocuklar ölünce babalar
kolsuz kanatsız kalır
kuşlar, çocuklar babalar⁸*

Bir Nokta dergisi bu yıl Ramazan Özel Sayısı yaptı. Başka bir derginin aklına böyle bir sayı yapmak gelmedi. Bu güzel düşünceyi keşke derginin ön yazısından sonra bir ramazaniye ile süsleselerdi. Koca Yunus şöyle bir ramazaniye yazmış:

*Benden öğüt ister isen ey divirem bildiğimden
Budur Çalabın buyruğu tutun oruç kılın namaz⁹*

Bizde geleneği takip eden şair sayısı gün geçtikçe azaldığından akıllarına gelmemiş olabilir. Biz yine de güzel bir sayı olduğunu söyleyelim ve ramazaniye niyetine geçecek iki şiirin bize dokunan bölümlerini sizinle paylaşarak vaktinize veda edelim vesselam.

*Bismillah de çocuğum
Niyet geceyedir akşamdan
Doğrulup kalkmaya
Arındırmaya tüm bedeni.¹⁰*

*Orucun yirmi üçü
Erir mide hörgücü
Zengin israfına denk
Fakirin alım gücü¹¹*

7 Hüseyin Bektaş, "Ihlamur Ağacına Yaslı Hayatlar", *Yediiklim*, S. 350, 2019, s. 14.

8 Metin Kaplan, "Çocuklar", *Yediiklim*, S. 350, 2019, s. 13.

9 Mustafa Tatçı, *Yunus Emre Divanı*, Akçağ Yay., Ankara, 1991, s. 101.

10 Süleyman Çelik, "Geceye Niyet", *Bir Nokta*, S. 208, 2019, s. 17.

11 İbrahim Eyibilir, "Ramazan", *Bir Nokta*, S. 208, 2019, s. 19.

